

**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA
POMOCY SPOŁECZNEJ
W SUWAŁKACH ZA ROK 2011
ORAZ PRZEDSTAWIENIE
POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY
SPOŁECZNEJ
NA ROK 2012**

Suwałki, luty 2012 r.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W SUWAŁKACH ZA 2011 ROK

Zakres odpowiedzialności i działania Ośrodka wynika z przepisów ustawy o pomocy społecznej, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustaw wprowadzających od dnia 1 stycznia 1999 r. reformę administracyjną kraju.

Jako bezpośredni realizator pomocy społecznej w Mieście Suwałki według stanu na 31 grudnia 2011 r. Ośrodek zatrudniał 159 osób, w tym:

- 1) 77 osoby finansowane w ramach dotacji celowej Wojewody Podlaskiego,
- 2) 75 osoby finansowane z budżetu samorządowego,
- 3) 7 osób z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w okresie sprawozdawczym realizował zadania pomocy wynikające z ustawy o pomocy społecznej i innych ustaw:

1. Należące do właściwości powiatu poprzez:
  - 1) kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo - wychowawczych;
  - 2) pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu miasta umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów (obsługa merytoryczna zadania);
  - 3) pomoc pieniężną z tytułu pokrywania kosztów utrzymania dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych;
  - 4) pomoc pieniężną i w naturze usamodzielnianym wychowankom opuszczającym zastępcze formy opieki rodzinnej;
  - 5) prowadzenie mieszkań chronionych;
  - 6) tworzenie zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego i wielodzietnych;
  - 7) rehabilitację społeczną i zawodową (środki PFRON).
2. Z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat:
  - 1) orzekanie o niepełnosprawności;
  - 2) prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób Psychiczenie Chorych i Niepełnosprawnych Intellektualnie.

3. Na szczeblu gminy z zakresu zadań zleconych:
  - 1) ubezpieczenia zdrowotne osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne;
  - 2) specjalistyczne usługi opiekuńcze;
  - 3) świadczenia rodzinne i pielęgnacyjne;
  - 4) fundusz alimentacyjny oraz postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych;
  - 5) ustalanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej osób nieubezpieczonych.
4. Z zakresu zadań własnych gminy:
  - 1) zasiłki stałe;
  - 2) zasiłki i pomoc w naturze;
  - 3) gorące posiłki, w tym dożywianie dzieci i młodzieży - realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”;
  - 4) usługi opiekuńcze;
  - 5) schronienie (noclegownia);
  - 6) sprawienie pogrzebu;
  - 7) ubezpieczenia emerytalno - rentowe;
  - 8) ubezpieczenia zdrowotne osób pobierających zasiłki stałe;
  - 9) kierowanie i odpłatność za pobyt mieszkańców miasta Suwałk w domach pomocy społecznej;
  - 10) przewóz osób niepełnosprawnych.
5. Inne działania Ośrodka:
  - 1) prowadzenie Miejskiego Centrum Interwencji Kryzysowej;
  - 2) realizacja projektu „Od bierności do aktywności”;
  - 3) prowadzenie „Ośrodka Informacji Osób Niepełnosprawnych”;
  - 4) realizacja projektu z zakresu „Opieki nad dzieckiem i rodziną”;
  - 5) realizacja projektu z zakresu „Razem bezpieczniej”;
  - 6) prowadzenie grup korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
  - 7) realizacja rządowego programu „Wspieranie osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne”;
  - 8) partnerstwo w realizacji projektu „Aktywni dla Suwałk”;
  - 9) organizacja prac społecznie użytecznych.
6. Pozostała działalność związana z merytoryczną obsługą zadań oraz utrzymaniem budynków MOPS - rozdział 85219 Ośrodki pomocy społecznej - w 2011 r. wydatkowano łącznie 3.717.882 zł, w tym 30.107 zł z PFRON.

POMOC ŚRODOWISKOWA

Świadczenia w ramach pomocy społecznej obejmują realizację zadań zleconych gminom zadań własnych gminy/ powiatu oraz zadań objętych programami rządowymi.

Adresatami działań pomocy społecznej są osoby i rodziny z grup szczególnego ryzyka. Pomoc społeczna ma nie tylko wspierać rodzinę, ale także reagować na nowe sytuacje, w których się ona znalazła.

Celem pomocy społecznej jest:

- 1) zaspokajanie uzasadnionych potrzeb życiowych osób i rodzin;
- 2) umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- 3) doprowadzanie w miarę możliwości do życiowego usamodzielniania się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Praca Ośrodka Pomocy Społecznej ukierunkowana jest w szczególności na:

- 1) pomoc finansową;
- 2) pomoc rzeczową;
- 3) pomoc instytucjonalną;
- 4) pomoc w formie usług opiekuńczych;
- 5) pracę socjalną polegającą na aktywizowaniu i wzmacnianiu zdolności do wypełniania ról społecznych i zawodowych z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suwałkach zatrudniał 35 pracowników socjalnych do realizacji zadań gminy. Statystycznie na jednego pracownika przypada ok. 1.995 mieszkańców. Miasto podzielone jest na 25 rejonów opiekuńczych.

W 2011 roku do Ośrodka wpłynęło 9.248 wniosków (*wzrost o 265 w stosunku do roku poprzedniego*) o udzielenie pomocy w formie zasiłków stałych, gorących posiłków, zasiłków okresowych, zasiłków celowych, pomocy rzeczowej, usług opiekuńczych, umieszczenie w domu pomocy społecznej, skierowanie do ośrodków wsparcia oraz pomocy rodzinom zastępczym i usamodzielnianym wychowankom.

Bezpośrednio świadczeniami pomocy objęto 3.476 środowisk rodzinnych (*spadek o 182 w porównaniu do poprzedniego roku*) liczących 9.089 osób. W 309 przypadkach (*spadek o 268 środowisk w stosunku do roku poprzedniego*) były to środowiska wymagające interwencji socjalnej, które po raz pierwszy zwróciły się o wsparcie z pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni, załatwiając sprawy podopiecznych w środowisku, przeprowadzili 10.604 rodzinnych wywiadów środowiskowych (*spadek o 1.896 wywiadów w stosunku do roku poprzedniego*).

Najczęstsze powody udzielania pomocy to:

1) ubóstwo	- 1 717 rodzin;
2) bezrobocie	- 1 574 rodziny;
3) sieroctwo (w tym społeczne)	- 260 osób;
4) potrzeba ochrony macierzyństwa	- 148 rodzin;
5) niepełnosprawność	- 1 339 rodzin;
6) długotrwała choroba	- 1 410 rodzin;
7) bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	- 777 rodzin;
8) przemoc w rodzinie i pomoc interwencyjna	- 32 rodzin;
9) alkoholizm i narkomania	- 137 rodzin;
10) trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego	- 79 osób;
11) zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe	- 16 osób;
12) bezdomność	- 162 osób

Znaczącą formą pomocy jest praca socjalna, którą objęto 2435 środowisk rodzinnych (*wzrost o 591 środowisk*), w 307 zastosowano kontrakt socjalny. Praca socjalna kierowana jest przede wszystkim do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym (niski poziom wykształcenia, brak pracy, niewydolność opiekuńczo - wychowawcza, trudności w pełnieniu ról społecznych) .

Pomoc w postaci pracy socjalnej polegała w szczególności na:

- 1) działaniach na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny, w tym systematyczną pomoc w rozwiązywaniu konfliktów w rodzinie, wsparcie w rozwiązywaniu problemów przemocy, uzależnień itp.;
- 2) poradnictwie w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i sprawach życiowych, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych;
- 3) wspieraniu aktywnej integracji i zdolności do pełnienia ról społecznych i zawodowych przy wykorzystaniu instrumentów aktywizacji społecznej zawodowej, zdrowotnej i edukacyjnej;
- 4) pomocy w uzyskaniu niezbędnych środków do życia przy wykorzystaniu posiadanych umiejętności i uprawnień, m.in. w uzyskaniu świadczeń emerytalno – rentowych, uzyskaniu bądź podwyższeniu alimentów, rekomendowaniu do uzyskania wsparcia ze środków organizacji pozarządowych, opiniowanie w sprawach uzyskania pomocy finansowej ze środków Państwowego Funduszu Kombatanów i w sprawach o umorzenie zadłużeń w likwidowanym funduszu alimentacyjnym oraz kwalifikowanie do prac społecznie użytecznych;
- 5) dążeniu do zapewnienia odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym pomoc w złożeniu wniosku o przydział mieszkania, w spłacie należności czynszowych, uzyskaniu dodatku mieszkaniowego, w zapewnieniu schronienia w ośrodkach wsparcia itp.

Realizując zadania związane z pracą socjalną, pracownicy Ośrodka systematycznie współdziałali z innymi jednostkami pomocy społecznej, służbą zdrowia, sądami, policją, szkołami,

organizacjami pozarządowymi, parafiami oraz uczestniczyli w spotkaniach interdyscyplinarnego zespołu i grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy.

W wyniku podejmowanych działań w ramach pracy socjalnej 126 rodzin (*o 30 więcej w porównaniu z rokiem poprzednim*) usamodzielniało się (w tym 112 bezrobotnych).

W wyniku prowadzonej działalności realizowano następujące formy pomocy:

Zadania zlecone gminy/ powiatu

W 2011 r. zadania z zakresu pomocy społecznej Ośrodek realizował poprzez:

- 1) specjalistyczne usługi opiekuńcze, którymi objęto 49 osób (*spadek o 2*) z zaburzeniami psychicznymi, a koszt usług świadczonych przez 12 opiekunek specjalistycznych wyniósł 405.000 zł (*rozdział 85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze*);
- 2) ubezpieczeniami zdrowotnymi objęto 450 osób pobierających zasiłki stałe, w tym 7 realizujących kontrakty socjalne. Wydatkowano na ten cel kwotę 148.146 zł (*rozdział 85213 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne*);
- 3) nadano w trybie decyzji administracyjnej 48 osobom (*spadek o 27 % w porównaniu z poprzednim rokiem*) uprawnienia do świadczeń z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – wydatkowano kwotę 5.000 zł (*rozdział 85195*);
- 4) prowadzenie i utrzymanie Środowiskowego Domu Samopomocy - od grudnia 2005 r. funkcjonuje w strukturze organizacyjnej Ośrodka Środowiskowy Dom Samopomocy Społecznej dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi i Niepełnosprawnych Intellektualnie. Zadaniem Domu jest zapewnienie oparcia społecznego pozwalającego uczestnikom na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnianie i integrację ze środowiskiem rozumianą jako przywracanie możliwości pełnienia ról społecznych. Od lipca 2006 r. zwiększono liczbę uczestników do 35. W 2011 r. z usług domu skorzystały 51 osoby (w tym 2 całkowicie niezdolne do samodzielnej egzystencji), które były uczestnikami zajęć prowadzonych w 7 pracowniach terapeutycznych: muzycznej, techniczno - plastycznej, terapii ruchowej, komputerowej, życia codziennego, rękodzieła i ceramicznej. Prowadzone jest poradnictwo psychologiczne, które obejmuje ocenę stanu psychicznego, terapię indywidualną i grupową, treningi zachowań, psychoedukację rodzin itp. Zapewniana jest także opieka pielęgnarska obejmująca pierwszą pomoc przedlekarską, edukacja zdrowotna, współpraca z lekarzami i rodzinami uczestników, zabiegi higieniczno - medyczne i fizykalne. Zajęcia dydaktyczne i reedukacyjne prowadzone były przez pedagoga. Wszystkie podejmowane działania miały na celu uruchomienie procesu zmian, poprawę stanu psychicznego i fizycznego, poprawę funkcjonowania w codziennym życiu, jak również nabywanie umiejętności radzenia sobie z chorobą. U 27 uczestników nastąpiła poprawa funkcjonowania społecznego i zaradności życiowej. Zespół wspierająco - aktywizujący odbył 13 posiedzeń, na których opracowywano, oceniano i modyfikowano indywidualne plany działań.

Na bieżącą działalność w 2011 r. wydatkowano kwotę 422.946 zł z dotacji wojewody (*rozdział 85203 – ośrodki wsparcia*)

Reasumując, na realizację zadań zleconych z zakresu środowiskowej pomocy społecznej wydatkowano łącznie w 2011 roku kwotę 981.092 zł, w tym na:

- 1) specjalistyczne usługi opiekuńcze - 405.000 zł;
- 2) ubezpieczenia zdrowotne osób pobierających zasiłki stałe - 148.146 zł;
- 3) koszty wydania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych - 5.000 zł;
- 4) prowadzenie i utrzymanie Środowiskowego Domu Samopomocy - 422.946 zł.

Zadania własne gminy

Zadania własne z zakresu pomocy społecznej realizowane były poprzez:

I. Świadczenia obligatoryjne

1. Zasiłki stałe – przyznano 498 osobom (*spadek o 25 osób w porównaniu do poprzedniego roku*) – 4.926 świadczeń na kwotę 1.710.000 zł (*rozdział 85216 – zasiłki stałe*);
2. Zasiłki okresowe - przyznano 1.114 rodzinom (*spadek o 92 rodziny w porównaniu do roku poprzedniego*) – 5.491 świadczenia na kwotę 1.338.098 zł, (dofinansowanie do zadań własnych gminy z budżetu wojewody stanowiło kwotę 1.282.107 zł), w tym:
  - 1) 996 rodzin - z powodu bezrobocia - 1.270.950 zł;
  - 2) 61 rodzinom - z powodu długotrwałej choroby - 34.052 zł;
  - 3) 56 rodzinom - z powodu niepełnosprawności - 32.394 zł;
  - 4) 1 rodzinie – z powodu oczekiwania na świadczenie emerytalne - 702 zł.
3. W ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – pomoc realizowano w postaci gorących posiłków dla uczniów i dzieci przedszkolnych, zasiłków na zakup żywności lub pomocy rzeczowej, posiłków wydawanych w 6 punktach miasta, dowóz do miejsc zamieszkania osób niepełnosprawnych, starszych i chorym oraz w zakresie doposażenia stołówek szkolnych. Udzielono jej 5.598 osobom (*spadek o 290 osób*) na kwotę 3.490.503 zł, (w tym MOPS – 3.054.255 zł, Wydział Oświaty UM w Suwałkach – 436.248 zł), z tego:
  - z budżetu wojewody - 2.700.411 zł (w tym MOPS - 2.433.287 zł, Oświata - 267.124 zł);
  - z budżetu samorządowego - 790.092 zł (*rozdział 85295 – 620.968 zł - MOPS i Dział 854 – 169.124 zł - realizacja przez Wydział Oświaty*).

Udzielona pomoc obejmuje następujące formy:

- 1) gorące posiłki - przyznano 2.684 osobom (*spadek o 379*) na kwotę 1.449.620 zł, w tym:
  - a) 224 dzieciom w wieku przedszkolnym na kwotę 47.403 zł,
  - b) 1769 uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej na kwotę 906.196 zł,
  - c) 403 osobom dorosłym chorym, niepełnosprawnym na kwotę 439.540 zł,
  - d) 288 uczniom objętym dożywianiem na podstawie decyzji dyrektorów szkół na kwotę 56.481 zł;

- 2) dowóz posiłków do 87 osób chorych i niepełnosprawnych, koszt dowozu wyniósł 21.189 zł (21 621 świadczeń);
- 3) dowóz posiłków do 3 placówek oświatowych – 35.324 zł;
- 4) zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności przyznano 3 401 osobom w rodzinach na kwotę 1.272.061 zł;
- 5) świadczenia rzeczowe - udzielono 583 rodzinom, ich koszt wyniósł 311.385 zł;
- 6) doposażenie 18 punktów wydawania i przygotowywania posiłków – koszt 400.924 zł (zadanie realizowane przez Wydział Oświaty);
4. Schronienia - udzielono 35 osobom i wydatkowano 52.900 zł (*rozdział 85203*);
5. Pokrywanie kosztów schronienia bezdomnych mieszkańców Suwałk na terenie innych gmin (1 osoba/1 świadczenie) – 300 zł (*rozdział 85214*);
6. Zapewnienie posiłku – 127 osobom udzielono 12 443 świadczeń na kwotę 74.039 zł (*rozdział 85214*);
7. Sprawienie pogrzebu - 12 osób, wydatkowano kwotę 32.291 zł (*rozdział 85214*);
8. Usługami opiekuńczymi objęto 225 osób, w tym:
  - 1) usługami pielęgnacyjnymi - 69 osób;
  - 2) pomocą w prowadzeniu gospodarstwa domowego – 156 osób.
 Koszt usług opiekuńczych wyniósł 1.089.450 zł, w tym pielęgnacyjne i higieniczno - sanitarne 343.234 zł (*rozdział 85219*).

II. Świadczenia fakultatywne

Zasiłki celowe na zakup opału, odzieży, obuwia, zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, środków czystości, pokrycie kosztów leczenia – przyznano 1643 świadczeń na kwotę 599.204 zł, w tym:

- 1) 1.493 zasiłków celowych na kwotę - 512.343 zł;
- 2) 26 zasiłków specjalnych w kwocie - 5.546 zł;
- 3) 113 zasiłków na zasadach zwrotnych - 77.190 zł;
- 4) 11 zasiłków na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego - 4.125 zł.

Ogółem na realizację zadań własnych gminy z zakresu środowiskowej pomocy społecznej wydatkowano kwotę 7.950.537, w tym na :

1) zasiłki stałe	- 1.710.000 zł;
2) zasiłki i pomoc w naturze	- 2.011.641 zł;
3) utrzymanie noclegowni	- 52.900 zł;
4) realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	- 3.054.255 zł;
5) koszty usług opiekuńczych	- 1.089.450 zł;
6) sprawienie pogrzebu	- 32.291 zł.

III. Pomoc osobom bezdomnym jako zadanie własne gminy

1. Organizacja schronienia poprzez:
  - 1) zabezpieczanie 20 miejsc noclegowych dla mężczyzn przy ul. Sportowej 24 - koszt utrzymania 52.900 zł* - z noclegowni cyklicznie korzystało 35 osób – 4.327 osobodni i 32 osoby jednorazowo, bez skierowania;
  - 2) skierowanie 17 osób (3 kobiety i 14 mężczyzn) – 2.736 osobodni - do Domu dla Osób Bezdomnych i Najuboższych „Monar - Markot” w Garbasie II (zgodnie z zawartym porozumieniem Ośrodek pokrywa koszty miesięcznego utrzymania skierowanej osoby dorosłej w wysokości 400 zł, a dziecka 250 zł) – koszt 20.042 zł*
2. Rozpoznawanie i zaspokajanie potrzeb bytowych w ramach ustawowych świadczeń. Są to szczególnie:
  - 1) gorące posiłki - zapewniono 65 osobom – 5.870 świadczeń na kwotę 34.163 zł*;
  - 2) zasiłki celowe i pomoc w naturze - otrzymały 89 osoby – 15.819 zł* (głównie na uzyskanie dokumentów tożsamości, koszty przejazdu, zakup leków, środków higieniczno - sanitarnych, odzieży, obuwia i żywności i in.);
  - 3) zasiłki stałe - wypłacano 45 osobom – 147.962*;
  - 4) ubezpieczenie zdrowotne dla korzystających z zasiłków stałych - 45 osób – 13.415 zł*;
  - 5) zasiłki okresowe - 90 osób, 512 świadczeń na kwotę 120.495 zł*;
  - 6) potwierdzenie prawa do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej - otrzymało 10 osób*;
  - 7) sprawiono pogrzeb 4 osobom bezdomnym na kwotę 12.547 zł.

*powyższe kwoty ujęte zostały w świadczeniach obowiązkowych i fakultatywnych zadań własnych i zleconych gminy

Skala problemu na terenie miasta Suwałk

Bezdomność jest zjawiskiem wieloaspektowym obejmującym sferę społeczną, psychiczną i ekonomiczną. Brak mieszkania, nikłe szanse zawodowe, a tym samym ubóstwo, utrata prestiżu społecznego, obniżone poczucie własnej wartości, zerwane bądź rozluźnione więzi rodzinne, odrzucenie czy nieumiejętność przestrzegania norm społecznych, choroby, uzależnienie od alkoholu, narkotyków powodujące degradację fizyczną i psychiczną stanowią o złożoności problemu. Ponadto osoby te cechuje ograniczona zdolność do oceny własnej sytuacji życiowej, podejmowania odpowiedzialnych decyzji, a także akceptacja własnej roli społecznej.

Spośród 162 osób bezdomnych (*o 11 więcej w porównaniu do poprzedniego roku*), które w 2011 r. zwróciły się o pomoc, 142 osoby to mieszkańcy Suwałk.

W grupie bezdomnych odnotowano 16 kobiet i 146 mężczyzn w wieku aktywności zawodowej.

Świadczeniami o charakterze ciągłym objętych było 99 osób. Pozostali korzystali z świadczeń okresowych, jednorazowych, bądź wymagali potwierdzenia prawa do świadczeń zdrowotnych czy noclegowni.

Bezdomność coraz częściej dotyczy ludzi młodych. W przyszłości mogą jej doznawać

również wychowankowie zastępczych form opieki ze względu na niski poziom umiejętności społecznych i brak wsparcia ze strony rodziny. W 2011 r. wśród grupy osób bezdomnych odnotowano 6 osób w wieku do 30 lat.

1. Działania ukierunkowane na usamodzielnienie osób bezdomnych

Praca socjalna polegająca zwłaszcza na:

- 1) poradnictwie i wsparciu w sprawach życiowych;
- 2) aktywnej integracji społecznej i zawodowej;
- 3) wspieraniu działań zmierzających do odbudowywania i utrzymywania więzi rodzinnych;
- 4) pomocy w załatwianiu spraw urzędowych;
- 5) nakłanianiu i mobilizowaniu do podjęcia leczenia uzależnień i wytrwania w abstynencji;
- 6) współdziałaniu z Zarządem Budynków Mieszkalnych w celu przydziału mieszkań;
- 7) zawieraniu kontraktów socjalnych.

W 2011 r. około 40 osób podejmowało prace dorywcze w sezonie letnim, 4 podjęły leczenie odwykowe, 10 podjęło 6 - tygodniową terapię odwykową, 30 złożyło wnioski o przydział lokalu, 2 uzyskały lokal komunalny z zasobów ZBM, a 23 osoby uzyskały źródło dochodu i zamieszkały w wynajętych lokalach mieszkalnych, bądź powróciły do środowiska rodzinnego.

W wyniku powyższych działań liczba bezdomnych na dzień 31 grudnia 2011 r. zmalała do 118 osób.

2. Współdziałanie z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom bezdomnym

Systematyczną współpracę realizowano w ciągu roku z:

- 1) Polskim Komitetem Pomocy Społecznej;
- 2) Oddziałem Caritas w Suwałkach;
- 3) Jadłodajnią im. ks. K. Hamerszmity przy Parafii św. Aleksandra;
- 4) Domem dla Osób Bezdomnych i Najuboższych Monar - Markot w Garbasie II k. Filipowa;
- 5) Stowarzyszeniem „Alternatywa”;
- 6) Stowarzyszeniem „Wybór”.

Na pomoc finansową i w naturze osobom bezdomnym oraz utrzymanie noclegowni wydatkowano łącznie 417.343 zł* (*realizacja: rozdziały 85214, 85203, 85213, 85195 i 85295*).

POMOC DZIECKU I RODZINIE

zadania własne powiatu

Opieka nad dzieckiem i rodziną stała się elementem składowym szerokiego systemu pomocy społecznej w całości finansowanym przez samorząd powiatowy. Ośrodek realizuje postanowienia sądowe dotyczące umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych. Od 2004 r. pokrywa koszty pobytu dzieci w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów.

Charakterystyczną cechą opieki zastępczej jest umieszczenie dziecka poza jego naturalnym środowiskiem rodzinnym w sytuacji, gdy pozostawanie w nim przynosi mu szkodę lub gdy w ogóle brak jest tego środowiska.

I. Rodzinna opieka zastępcza.

Wydatkowano kwotę 1.614.612 zł (*rozdział 85204*), z tego:

1. Pomoc pieniężną na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej uzyskało 127 rodzin, w których umieszczono 180 dzieci (*o 24 mniej niż w 2010 r.*) - 2333 świadczeń na kwotę 1.429.935 zł;
2. Pokryto koszt pobytu 17 dzieci przebywających w 11 rodzinach na terenie innych powiatów – łącznie wydatkowano kwotę 171.777 zł - 376 świadczeń (*rozdział 85204 § 2320*);
3. 10 dzieciom przyjętym do rodzin zastępczych przyznano jednorazową pomoc w łącznej kwocie 12.900 zł.
4. Na 31 grudnia 2011 r. w 113 rodzinach zastępczych przebywało 174 dzieci (*o 16 mniej,*) w tym:
  - 1) 96 rodzin spokrewnionych, w których przebywało 135 dzieci;
  - 2) 6 rodzin niespokrewnionych, w których było umieszczonych 22 dzieci;
  - 3) 11 rodzin zastępczych na terenie innych powiatów z 17 dzieci z terenu miasta Suwałk.

II. Zawodowa opieka zastępcza.

W związku z występującymi potrzebami w 2005 r. podjęto działania w kierunku tworzenia zawodowych rodzin zastępczych, które są alternatywą dla pomocy instytucjonalnej. Rodziny stwarzają normalne, naturalne warunki rozwojowe dla dzieci, dostarczając doświadczeń wynikających z życia rodzinnego i nawiązywania więzi społecznych.

Na terenie miasta w okresie sprawozdawczym funkcjonowało 9 zawodowych rodzin (*o 2 więcej w porównaniu z rokiem ubiegłym*), z tego:

- jedna o charakterze pogotowia rodzinnego;
- 8 zawodowych rodzin wielodzietnych.

Wydatkowano kwotę 373.247 zł (*rozdział 85204*), w tym:

- 1) wynagrodzenia 9 zawodowych rodzin zastępczych - 151.789 zł;
- 2) pomoc pieniężną na częściowe pokrycie kosztów utrzymania 43 dzieci – 241 świadczeń na kwotę 217.435 zł;
- 3) 2 dzieciom przyjętym do zawodowych rodzin zastępczych przyznano jednorazową pomoc w łącznej kwocie 4.023 zł.

Na dzień 31 grudnia 2011 r. w 6 zawodowych rodzinach zastępczych przebywało 29 dzieci, jedna rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego była w gotowości.

W wyniku szeregu interwencji podejmowanych w rodzinach naturalnych poprzez środowiskowe formy wsparcia 14 dzieci wróciło do naturalnych rodzin.

W odniesieniu do 23 rodziców ustalono odpłatność za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych. W pozostałych przypadkach odstąpiono od ustalenia odpłatności ze względu na dochód poniżej kryterium dochodowego.

W ramach realizacji pomocy dziecku i rodzinie pracownicy socjalni współpracowali na bieżąco z Sądem Rejonowym, Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich, Ośrodkiem Adopcyjno –

Opiekuńczym, powiatowymi centrami pomocy rodzinie i placówkami opiekuńczo – wychowawczymi.

III. Usamodzielnianie wychowanków.

W 2011 r. na realizację zadań wydatkowano z budżetu samorządowego kwotę 498.685 zł, z tego 207.932 zł (*rozdział 85201 – usamodzielnienie wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze*), 241.657 zł (*rozdział 85204 – rodziny zastępcze*) i 49.096 zł (*rozdział 85220 – jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej – kwotę*), udzielając następującej pomocy:

- 1) pomoc jednorazową na usamodzielnienie uzyskało 14 wychowanków na kwotę 67.527 zł;
- 2) pomocy rzeczowej na zagospodarowanie udzielono 8 wychowankom na kwotę 41.834 zł;
- 3) pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki udzielono 76 wychowankom – 690 świadczeń na kwotę 340.228 zł;
- 4) w mieszkaniach chronionych 12 wychowankom zapewniono odpowiednie warunki lokalowe. Na dzień 31.12.2011 r. przebywało 9 osób. Roczny koszt utrzymania mieszkań chronionych wyniósł 49.096 zł. Na terenie miasta funkcjonują 4 mieszkania o łącznej liczbie 11 miejsc.

Procesowi usamodzielnienia podlega każdy osiągający pełnoletność wychowanek objęty instytucjonalną oraz rodzinną formą opieki zastępczej. Przebiega on w różny sposób, tak jak różni są wychowankowie i ich sytuacje życiowe.

W 2011 r. procesowi usamodzielnienia podlegało 103 wychowanków, 14 odstąpiło od realizacji usamodzielnienia, zaś 14 zakończyło realizację programów.

Zadania z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną uzupełniane były w ramach projektu „Łączy nas rodzina”.

POMOC INSTYTUCJONALNA

Obok środowiskowej formy pomocy funkcjonuje tzw. system pomocy instytucjonalnej, realizowany wówczas, kiedy pomoc środowiskowa jest niewystarczająca bądź niepełna. W takiej sytuacji osoba bądź rodzina oczekująca pomocy powinny dokonać odpowiedniego wyboru świadczenia w celu poprawy własnego życia. Takim wyborem jest m.in. pobyt w domu pomocy społecznej.

I. Domy pomocy społecznej jako zadanie własne gminy

Realizowano to zadanie poprzez kwalifikowanie mieszkańców, kierowanie, ustalanie i pokrywanie odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej.

W 2011 r. pokrywano koszty pobytu za skierowanych po 1 stycznia 2004 r. mieszkańców Suwałk w następujących Domach:

Lp.	Typ domu - miejscowość	2010 rok			2011 rok		
		liczba		kwota	liczba		kwota
		osoby	świadczenia		osoby	świadczenia	
1.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci Niepełnosprawnej Intelktualnie w Mrągowie	3	27	71.927,90	3	36	108.321,65
2.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelktualnie w Ełku	2	24	66.740,00	2	24	68.112,00
3.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelktualnie w Augustowie	1	12	26.924,00	1	12	26.489,35
4.	Dom Pomocy Społecznej w Giżycku	1	12	17.520,54	1	12	18.691,50
5.	Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Choroszczy	1	12	17.554,58	1	5	7.638,39
6.	Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Nowej Wsi Ełckiej	8	75	133.658,54	7	73	140.851,51
7.	Dom Pomocy Społecznej w Czerewkach	0	0	0,00	1	4	3.012,99
8.	Dom Pomocy Społecznej "KROKUS" we Władysławowie	1	12	21.543,20	1	12	24.407,20
9.	Dom Pomocy Społecznej „Jaśki” Kolonia Olecko	4	39	73.613,98	4	39	74.007,54
10.	Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Siemiatyczach	6	70	126.117,88	5	60	116.328,06
11.	Dom Pomocy Społecznej w Mońkach	1	12	18.460,84	1	12	20.777,84
12.	Dom Pomocy Społecznej w Garbarach	2	24	35.353,62	2	24	38.391,44
13.	Dom Pomocy Społecznej w Sejnach	2	17	23.027,92	3	33	48.160,50
14.	Dom Pomocy Społecznej w Mocieszach	1	6	10.392,20	1	12	23.463,20
15.	Dom Pomocy Społecznej „Rokitnik” w Białowieży	5	16	30.515,36	10	78	174.978,36
16.	Dom Pomocy Społecznej „Leśny” w Warszawie	1	5	12.519,73	1	12	36.722,76
17.	Dom Pomocy Społecznej „Michała Archanioła” w Szydłaku	2	6	8.210,12	2	24	24.324,30
18.	Dom Pomocy Społecznej w Gryficach	1	2	1.611,62	1	6	8.904,02

19.	Dom Pomocy Społecznej w Przasnyszu	0	0	0	3	9	12.665,43
20.	Dom Pomocy Społecznej w Kowalach Oleckich	0	0	0	1	1	901,69
21.	Dom Pomocy Społecznej w Wejherowie	0	0	0	1	1	432,34
22.	Dom Pomocy Społecznej w Mikołajkach	1	2	2.393,35	0	0	0,00
Razem		43	373	698.085,38	52	489	977.582,07
Liczba osób według stanu na 31 grudnia 2011 r.		38			44		
Dom Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach		78	691	koszt w DPS	83	801	koszt w DPS
Stan na 31 grudnia 2011 r.		61			69		

Łącznie wydatkowano za 52 mieszkańców Suwałk umieszczonych na terenie innych powiatów kwotę 977.582,07 zł (rozdział 85202).

W 2011 r. w domach pomocy społecznej umieszczono 36 (spadek o 7 w porównaniu z poprzednim rokiem) mieszkańców Suwałk, w tym 22 osoby w DPS „Kalina” w Suwałkach.

Ze względu na ponadlokalny charakter DPS „Kalina” prowadzono współpracę z innymi gminami, dokonując 19 uzgodnień (spadek o 11) w zakresie kwalifikacji do DPS w Suwałkach (umieszczono 15 osób)

Na umieszczenie w domach pomocy społecznej (według stanu na 31 grudnia 2011 r.) oczekiwało 20 mieszkańców Suwałk, z tego:

- 12 - do DPS „Kalina” w Suwałkach;
- 8 - do domów pomocy społecznej na terenie innych powiatów.

Z terenu innych gmin na umieszczenie w DPS „Kalina” oczekiwało 7 osób.

Średni okres oczekiwania do DPS „Kalina” w Suwałkach wynosi do 4 miesięcy.

II. Placówki opiekuńczo - wychowawcze – jako zadanie własne powiatu

Do umieszczania dzieci w placówkach opieki całkowitej przyczyniają się przede wszystkim społeczne czynniki wykluczające rodzinę, takie jak alkoholizm, bezrobocie, ubóstwo, brak wykształcenia rodziców oraz niewydolność wychowawcza, której wynikiem są najczęściej trudności sprawiane przez dziecko, co z kolei jest bezpośrednią przyczyną skierowania do placówki opiekuńczo - wychowawczej.

Od 2005 r. powiaty ponoszą koszty utrzymania placówek na swoim terenie oraz pokrywają koszty pobytu za dzieci umieszczane w placówkach na terenie innych powiatów.

W 2011 r. wydano 14 skierowań (o 5 więcej niż w roku poprzednim) do Placówki Opiekuńczo - Wychowawczej w Suwałkach, małoletnim, których miejscem zamieszkania przed umieszczeniem w placówce było Miasto Suwałki.

W 2011 r. placówkę opiekuńczo - wychowawczą opuściło 7 wychowanków, z tego do rodziny naturalnej powróciło jedno dziecko, jedno zostało umieszczone w rodzinie zastępczej, jedno skierowano do domu pomocy społecznej, proces usamodzielnienia rozpoczęło

4 wychowanków.

Na 31 grudnia 2011 r. w Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej w Suwałkach przebywało 30 dzieci, w tym jedno z innego powiatu (Gołdap).

Na terenie innych powiatów (Augustów) w placówce opiekuńczo - wychowawczej przebywało jedno dziecko, którego miejscem zamieszkania przed umieszczeniem w placówce było Miasto Suwałki; poniesiono wydatki w wysokości 21.666,72 zł (*rozdział 85201 § 2320*).

ŚWIADCZENIA RODZINNE, ZALICZKI ALIMENTACYJNE ORAZ FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

zadanie zlecone gminie

Od 1 maja 2004 r. Ośrodek realizował wypłatę świadczeń rodzinnych i opiekuńczych w oparciu o ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, a od września 2005 r. do września 2008 r. wypłatę zaliczki alimentacyjnej zgodnie z ustawą z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. Natomiast od października 2008 r. realizował wypłatę funduszu alimentacyjnego w oparciu o ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Ogółem na to zadanie w rozdziale 85212 - Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna, fundusz alimentacyjny oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego w 2011 r. wydatkowano kwotę 20.449.253 zł (*spadek o 189.631 zł*), z czego:

- świadczenia rodzinne i opiekuńcze	- 15.225.939 zł,
- fundusz alimentacyjny	- 4.196.384 zł,
- ubezpieczenia emerytalne i rentowe	- 321.240 zł,
- koszty obsługi zadań	- 705.690 zł.

I. Świadczenia rodzinne i opiekuńcze realizowano poprzez wypłatę:

1. Zasiłków rodzinnych – 5.794 dzieci (*spadek o 1 155 dzieci*) - wypłacono 33 669 świadczeń na kwotę – 5.592.103 zł;
2. Dodatków do zasiłków rodzinnych - wypłacono na łączną kwotę 3.349.573 zł, w tym z tytułu:
  - a) urodzenia dziecka – 305 (*spadek o 73*) świadczeń – 304.000 zł,
  - b) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 362 dzieci (*spadek o 52*) – 2 576 świadczeń – 1.004.471 zł,
  - c) samotnego wychowywania dziecka – 347 dzieci (*spadek o 47 dzieci*) – 3.237 świadczeń – 563.850 zł,
  - d) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 361 dzieci (*spadek o 37*) – 3 696 świadczeń – 278.500 zł,
  - e) rozpoczęcia roku szkolnego – 3 982 świadczenia (*spadek o 225*) – 397.600 zł,
  - f) z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 955 dzieci (*spadek o 73*) – 9 834 świadczenia – 785.782 zł,
  - g) podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania – 36 uczniów (*wzrost*

- o 5) - 209 świadczeń – 15.370 zł,
3. Zasiłków pielęgnacyjnych – 2.308 osób (*spadek o 52*) – 24.530 świadczeń – 3.745.799 zł;
  4. Świadczeń pielęgnacyjnych - 375 osób (*wzrost o 120*) – 3 672 świadczenia – 1.891.464 zł;
  5. Jednorazowych zapomóg w tytułu urodzenia dziecka – 647 świadczeń (*spadek o 114*) – 647.000 zł;

II. Fundusz alimentacyjny – 1 250 uprawnionych (*wzrost o 113*) – 12 394 świadczenia na kwotę 4.196.384 zł.

III. Postępowanie wobec dłużników:

- a) w 150 przypadkach kierowano wnioski do Powiatowego Urzędu Pracy o aktywizację bezrobotnych dłużników;
- b) skierowano 170 zawiadomień do Prokuratury Rejonowej o popełnieniu przestępstwa określonego w art. 209, § 1. kk;
- c) w 144 przypadkach wystąpiono do starostów z wnioskiem o zatrzymanie prawa jazdy;
- d) w 87 przypadkach wystąpiono do sądu o ustanowienie kuratora dla nieznanych z miejsca pobytu dłużników.

W wyniku prowadzonych postępowań wobec dłużników alimentacyjnych odzyskano kwotę 734.776,34 zł (*o 82.104,20 zł więcej w porównaniu z poprzednim rokiem*), z czego 231.730,97 zł – stanowi dochód miasta.

Ponadto w okresie sprawozdawczym objęto:

- ubezpieczeniami emerytalno - rentowymi - 248 osób pobierających świadczenia rodzinne na kwotę 321.240 zł (*rozdział 85212*);
- ubezpieczeniami zdrowotnymi – 246 osób na kwotę 87.282 zł (*rozdział 85213 - składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne*).

Wydane decyzje administracyjne

Przyznanie lub odmowa świadczeń pomocy społecznej następują w formie decyzji administracyjnej w oparciu o przeprowadzony wywiad środowiskowy (rodzinny), a w przypadku świadczeń rodzinnych na podstawie wniosku o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków. Poniższe zestawienie stanowi porównawcze odzwierciedlenie prowadzonych postępowań administracyjnych zakończonych wydaniem decyzji administracyjnych w okresie ostatnich 5 lat.

Wyszczególnienie		Ilość wydanych decyzji ogółem					Decyzje odmowne									
							z powodu ograniczonych środków					z powodu braku przesłanek do udzielenia pomocy				
Rok		2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
Zadania zlecone	Pomoc społeczna	823	693	624	251	12.762	0	0	0	0	0	26	11	9	3	519
	świadczenia rodzinne	8.598	8.462	13.777*	8.153	8.169	0	0	0	0	0	232	343	336	375	397
Zadania własne	gminy	14.411	11.926	12.082	13.609	94	0	0	0	0	0	1.326	288	171	905	14
	powiatu	1.059	524	568	599	763	0	0	0	0	0	11	2	6	0	3
Ogółem		24.891	21.605	27.051	22.612	21.788	0	0	0	0	0	1595	644	522	1280	933

*decyzje zmieniające okres zasiłkowy (z 31 sierpnia na 31 października) konsekwencją tych zmian były dodatkowe decyzje na dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego

W okresie sprawozdawczym wydano 21788 decyzji administracyjnych.

POWIATOWY ZESPÓŁ ds. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

zadanie zlecone powiatu

Rozporządzenie Nr 18/02 Wojewody Podlaskiego z dnia 04 czerwca 2002 r. w sprawie ustalenia obszaru działania powiatowych zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności określiło zasięg działania Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach, który obejmuje Miasto Suwałki oraz powiaty augustowski, sejneński i suwalski.

Zespół funkcjonujący przy MOPS powołał Prezydent Miasta Suwałk Zarządzeniem Nr 21/02 z dnia 18 września 2002 r., który jest jednostką o uprawnieniach organu orzekającego I instancji, do celów pozarentowych.

Działa on na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.).

Zadania Zespołu obejmują:

- orzekanie o niepełnosprawności osób do 16 roku życia,
- orzekanie o stopniu niepełnosprawności osób po 16 roku życia,
- wydawanie legitymacji osobom niepełnosprawnym.

Ilość wydanych orzeczeń

W ciągu roku rozpatrzono i wydano 3686 orzeczeń (*w stosunku do roku poprzedniego wzrost o 142*), z tego:

- dla dzieci do 16. roku życia – 501 (*w stosunku do roku poprzedniego spadek o 74*),
- dla osób po 16. roku życia – 3.185 (*wzrost o 216*).

Dane porównawcze za okres trzech lat według powiatów przedstawia poniższe zestawienie:

Miasto/ Powiat	Ilość wydanych orzeczeń		
	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Miasto Suwałki	1864	1787	1675
augustowski	720	733	846
sejneński	300	282	362
suwalski	651	742	803
Ogółem	3535	3544	3686

Na mocy pełnomocnictwa Prezydenta Miasta Suwałk udzielonego Przewodniczącemu Zespołu wydawane są legitymacje osoby niepełnosprawnej.

Łącznie wydano 818 legitymacji, z tego:

- 174 osobom do 16. roku życia,
- 644 osobom powyżej 16. roku życia.

Wydatki związane z działalnością Zespołu w 2011 r. wyniosły 459.420 zł, z czego z budżetu Wojewody Podlaskiego wydatkowano kwotę 333.000 zł (72%), a z budżetu samorządu – 126.420 zł (28 %).

Średni koszt jednego orzeczenia wyniósł 124,64 zł.

REHABILITACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA

Zadania realizowane ze środków PFRON jako zadania powiatu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z wyliczonym algorytmem dla Miasta Suwałki przyznano ze środków PFRON na zadania określone w ustawie kwotę 1.204.493 zł. Z budżetu samorządowego wydatkowano kwotę 334.585 zł, z tego:

- 251.125 zł – na przewóz osób niepełnosprawnych;
- 83.460 zł – na dofinansowanie kosztów funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej w Suwałkach i w Filipowie.

Realizacja zadań w 2011 r. przedstawia się następująco:

I. Rehabilitacja zawodowa – zadanie w zakresie merytorycznej obsługi realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w ramach Porozumienia z 2 kwietnia 2008 r. pomiędzy Powiatem Suwalskim a Miastem Suwałki. Obsługę finansową zapewniał MOPS. Łącznie wydatkowano 89.996 zł, z tego:

- 1) 26.000 zł – na jednorazowe środki - na podjęcie działalności gospodarczej (przyznano 2 osobom niepełnosprawnym - handel złomem i metalami kolorowymi, projektowanie i wykonywanie płaskorzeźb);

- 2) 60.000 zł – na zwrot kosztów wyposażenia 3 stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych (rejestratorka medyczna, zaopatrzeniowiec, pracownik biurowy);
- 3) 3.996 zł - na szkolenie 10 osób niepełnosprawnych (1 osoba - eksploatacja urządzeń instalacji i sieci elektroenergetycznych, 7 osób – podstawy obsługi komputera, 2 osoby - podstawy kasy fiskalnej). W wyniku szkoleń jedna osoba znalazła zatrudnienie.

II. Rehabilitacja społeczna

- 1) dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych – udzielono 37 osobom, w tym 8 osobom dorosłym, 16 dzieciom, 13 opiekunom - na łączną kwotę 29.842 zł. Dofinansowania odmówiono 193 osobom.
- 2) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych – przyznano dofinansowanie 44 osobom na łączną kwotę 199.969 zł, z czego:
  - a) 34 osobom z dysfunkcją narządu ruchu (przystosowanie łazienek, poszerzenie drzwi, podłogi antypoślizgowe, montaż uchwytów, dźwig przy balkonie, siedziska wannowe i prysznicowe itp.) – 184.544 zł;
  - b) 4 osobom - do likwidacji barier w komunikowaniu się – 3.323 zł;
  - c) 6 osobom - do likwidacji barier technicznych (zegarki głośno mówiące dla osób niewidomych, sygnalizatory poziomu cieczy itp.) – 12.102 zł.

Ze względu na ograniczone środki finansowe 15 osób nie otrzymało dofinansowania.

- 3) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – przyznano 773 osobom na łączną kwotę 311.633 zł, z tego:
  - a) 688 osób dorosłych i 85 dzieci - do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych – 294.533 zł;
  - b) dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego przyznano 23 osobom na kwotę 17.100 zł.
- 4) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych – przyznano 8 stowarzyszeniom działającym na rzecz osób niepełnosprawnych kwotę 54.989 zł, w tym na organizację 12 imprez, z tego na jedno o charakterze cyklicznym. W ramach tego zadania z różnych form aktywnego spędzania czasu skorzystało 1.353 osób niepełnosprawnych, w tym 653 dzieci;
- 5) finansowanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Suwałkach - warsztat terapii zajęciowej prowadzony przez Oddział Okręgowy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Suwałkach, obejmuje opieką rehabilitacyjną 35 osób niepełnosprawnych ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, w tym jedną osobę z powiatu suwalskiego. Zajęcia rehabilitacyjne odbywają się w 7 pracowniach tematycznych (tkacko - krawiecka, technik różnych, gospodarstwa domowego, muzyczno - teatralna, ekologiczno - przyrodnicza, wikliniarsko - ceramiczna). Na działalność WTZ w Suwałkach wydatkowano 575.400 zł z tego:
  - 517.860 zł - środki PFRON,
  - 57.540 zł – środki samorządowe.

Ponadto dofinansowywano z budżetu samorządowego stałe uczestnictwo 16 mieszkańców Suwałk w WTZ w Filipowie - 25.920 zł. Na mieszkańców Suwałk uczestniczących w tych placówkach wydatkowano łącznie kwotę 601.320 zł.

Koszty obsługi zadań – 2,5 % wykorzystanych środków - stanowiły łącznie kwotę – 30.107 zł* (rozdział 85219).

*kwota wykazana w obsłudze merytorycznej MOPS

III. Przewóz osób niepełnosprawnych – jako zadanie własne Miasta Suwałki

Miasto Suwałki na realizację zadania przewozu osób niepełnosprawnych w 2011 r. zabezpieczyło środki w wysokości – 251.125 zł (realizacja ze środków Urzędu Miejskiego w Suwałkach).

Przewóz osób niepełnosprawnych był realizowany przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Suwałkach.

W okresie sprawozdawczym przyjęto do realizacji 12 025 zgłoszeń, w ramach których przewieziono 18 070 pasażerów i przejechano 3 samochodami 57.857 km.

Przewozy dotyczyły głównie spraw związanych z realizacją obowiązku szkolnego (40 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej), przejazdów związanych z leczeniem i rehabilitacją oraz uczestnictwem osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i kulturalnym, co stanowiło 10 % ogółu pasażerów.

Część przejazdów realizowano odpłatnie, z tego tytułu opłaty wyniosły 2.398 zł.

INNE DZIAŁANIA

1. Miejskie Centrum Interwencji Kryzysowej

W strukturach MOPS od września 2009 r. funkcjonuje Miejskie Centrum Interwencji Kryzysowej. Na bieżącą działalność w 2011 r. wydatkowano kwotę 200.903,55 zł (rozdział 85154).

Celem działalności Centrum jest pomoc osobom i rodzinom, które w wyniku zdarzenia losowego, trudnych przeżyć osobistych, sytuacji rodzinnej, zwłaszcza przemocy znalazły się w stanie nagłego czy przewlekłego kryzysu, potrzebują wsparcia w przezwyciężaniu tej sytuacji i budowaniu motywacji do pozytywnych zmian.

Centrum realizowało następujące formy pomocy poprzez:

- 1) poradnictwo socjalne i ogólne - dostosowane od istoty problemu i jego nasilenia. Często jest to pierwszy kontakt osób znajdujących się w różnych sytuacjach kryzysowych lub osób drugich poszukujących możliwości uzyskania pomocy. Poradnictwo obejmuje także obszar pedagogiczny. Polega głównie na indywidualnych rozmowach diagnostycznych, wstępnej edukacji z zakresu poruszanej problematyki, wskazywaniu możliwości rozwiązywania problemu, udzielaniu informacji dotyczących jednostek i miejsc realizacji różnych form pomocy, aktywizowaniu i motywowaniu do działania. Realizowana jest podczas kontaktów osobistych, telefonicznie lub pocztą elektroniczną: skorzystało 115 osób (223 kontakty);

- 2) indywidualną pomoc psychologiczną – porady i konsultacje ukierunkowane na analizę i rozwiązanie zgłaszanego problemu: (w I kwartale 2011 r.) skorzystało 10 osób, (42 spotkania);
- 3) poradnictwo z zakresu przeciwdziałania przemocy - polegające na wskazywaniu procedur, poszukiwaniu możliwości rozwiązań problemów przemocy oraz wspieraniu w działaniach: (I kwartale 2011 r.) skorzystało 13 osób, którym udzielono 33 porad. Prowadzono dwugodzinne dyżury raz w tygodniu;
- 4) grupę wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc – prowadzona przez psychologa w oparciu o program zawierający 18 bloków tematycznych. Spotkania 3 - godzinne - raz w tygodniu, łącznie 43 spotkania. Grupa otwarta, w spotkaniach średnio uczestniczyło 6 - 9 osób, w ciągu roku udział wzięło 35 kobiet, które uzyskały pomoc i wsparcie w nabywaniu umiejętności w przewycięzaniu przemocy w rodzinie;
- 5) całodobowe schronienie (interwencyjne przyjęcia również w godzinach popołudniowych i nocnych) - udzielono 30 osobom z 13 rodzin, w tym 4 osobom samotnym, 15 dzieciom - 2 578 osobodni. Spośród wszystkich korzystających ze schronienia 19 osób z 8 rodzin było uwikłanych w problemy przemocy w rodzinie (1 719 osobodni);
- 6) obsługę administracyjno biurową Zespołu Interdyscyplinarnego - w ramach procedury „Niebieskie Karty” powołanych zostało 40 grup roboczych, z czego zakończono 4 procedury. Łącznie w ciągu roku prowadzonych było 59 spraw (19 w ramach LZI), z czego 38 jest w trakcie realizacji.

Działania Miejskiego Centrum Interwencji Kryzysowej uzupełniane były poprzez realizację projektu „Razem skuteczniej”, co wpłynęło na obniżenie kosztów związanych z działalnością tej placówki.

2. Realizacja projektu „Razem skuteczniej” w ramach rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej” . W wyniku przystąpienia do konkursu pozyskano środki w wysokości 92.777,25 zł, w ramach których przeprowadzono następujące działania:

- 1) opracowano publikacje i informator o tematyce przeciwdziałania przemocy, lokalnych rozwiązaniach systemowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz możliwości uzyskania pomocy specjalistycznej zawierającego aktualne i szczegółowe dane o dostępnych formach pomocy, terminach ich realizacji oraz dane teledadresowe poszczególnych jednostek;
- 2) Odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego poświęcone wypracowaniu założeń oraz konsultacji przy opracowaniu Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, opracowaniu i wdrażaniu Regulaminu Zespołu, dostosowaniu metod współpracy do procedury „Niebieskie Karty”. Podczas trzech posiedzeń Zespołu zapewniono obiady (usługa cateringowa);
- 3) zorganizowano cykl szkoleń pt. „Procedury prawne w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie” na bazie lokalowej MOPS. Szkolenie zrealizowano w formie 6 godz. wykładów, w 4 grupach szkoleniowych, w tym jedną grupę stanowili członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego (12 osób), 3 grupy - członkowie grup roboczych obejmujący: 21 pracowników placówek oświatowych, 24 pracowników socjalnych MOPS, 10 pracowników służby zdrowia, 10 pracowników Komendy Miejskiej Policji, 8 kuratorów sądowych, 6 członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- 2 przedstawicieli organizacji pozarządowych, 3 strażników miejskich. Łącznie zostało przeszkolonych 96 osób;
- 4) Zajęcia superwizyjne skierowane do osób zajmujących się grupami szczególnego ryzyka zagrożonych wypaleniem zawodowym. prowadzone były w 2 grupach 12 osobowych, po 4 spotkania (6 – godzinne w każdej grupie). Nabór uczestników przeprowadzono przy współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym;
  - 5) Poradnictwo specjalistyczne - prowadzone przez prawnika, policjanta i psychologa. Łącznie udzielono 361 porad;
  - 6) Doradztwo i terapia rodzinna - procesem terapeutycznym objęto 29 osób (z 10 rodzin). Kwalifikacja rodzin odbywała się wieloetapowo przy współpracy pracowników socjalnych MOPS i pracowników MCIK. W rozmowie diagnostycznej prowadzący określał obszar i zakres problemów danej rodziny i adekwatną do nich formę pomocy. Odbyło się 58 sesji;
  - 7) Terapia interwencyjna - jej celem jest osiągnięcie optymalnego poziomu funkcjonowania. Wskazania do terapii określał psycholog w ramach poradnictwa. Spotkania ustalano indywidualnie do potrzeb i możliwości czasowych uczestników, objęto 9 osób. Odbyło się 101 sesji;
  - 8) Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych – w rekrutacji uczestników udział brali pracownicy socjalni MOPS oraz zaproszone do współpracy placówki oświatowe. Realizację rozpoczęto spotkaniem diagnostyczno – kwalifikacyjnym, a zakończono integracyjnym wraz z rodzicami. Odbyły się 20 planowanych i 2 dodatkowe spotkania, 1 raz w tygodniu po 2 godz. W spotkaniach uczestniczyło średnio 8 dzieci w wieku 7-12 lat, łącznie w zajęciach uczestniczyło 19 dzieci. Zajęcia realizowano w oparciu o opracowany przez prowadzących program socjoterapeutyczny, dostosowany do charakteru negatywnych doświadczeń dzieci;
  - 9) Zajęcia rekreacyjno – ruchowe. Rekrutację prowadzono równoległe i w sposób analogiczny jak nabór na zajęcia socjoterapeutyczne. Ponadto matki - uczestniczące w grupie wsparcia - zgłaszały dzieci, z którymi przychodziły, nie mając możliwości zapewnienia opieki. Dokonano zakupu sprzętu sportowo - rekreacyjnego i wyposażono salę. Zadanie realizowano w oparciu o program opracowany przez prowadzącego, dostosowując poszczególne zajęcia do składu grupy, ich zainteresowań czy warunków pogodowych. Odbyły się 24 spotkania, 1 raz w tygodniu po 2 godz. Frekwencja: przeciętnie 8 -10 dzieci w wieku od 3 do 16 lat. Łącznie uczestniczyło 36 dzieci.

3. Realizacja III edycji projektu „Od bierności do aktywności” w ramach POKL 2007 -2013.

Celem programu było wzmocnienie aktywizacji społeczno – zawodowej osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją.

Działaniami aktywnej integracji objęto 142 osoby, w tym 132 bezrobotne, z tego 28 osób niepełnosprawnych oraz 10 wychowanków zastępczych form opieki. Udział w projekcie był oparty na realizacji kontraktu socjalnego/ programu usamodzielniania. Uczestnicy projektu zostali poddani indywidualnej ocenie osobowości przez psychologa i ocenie społecznej przez pracowników socjalnych.

Pozwoliło to na określenie poziomu funkcjonowania społecznego i dobór odpowiednich instrumentów aktywizacyjnych.

- 1) w ramach aktywizacji społecznej: 138 uczestników zostało poddanych ocenie osobowości, 69 osób uczestniczyło w warsztatach kształtowania kompetencji społecznych i życiowych. Udostępniano uczestnikom i ich otoczeniu poradnictwo specjalistyczne, w ramach którego udzielono 116 porad psychologicznych i prawnych;
- 2) w ramach aktywizacji zawodowej: 141 uczestników objęto indywidualnym doradztwem zawodowym, 60 osób odbyło warsztaty z zakresu edukacji personalnej i zawodowej, 13 osób uczestniczyło w pracach społecznie użytecznych;
- 3) w ramach aktywizacji edukacyjnej: 40 osób ukończyło warsztaty z zakresu rozwoju społeczeństwa informacyjnego, 27 osób odbyło szkolenie z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, zaś 114 osób podwyższyło kwalifikacje zawodowe w ramach szkoleń (w tym 30 osób w zakresie prawa jazdy, 25 – nowoczesnego sprzedawcy, 19 – asystenta osoby niepełnosprawnej, 20 kucharza, 10 – obsługi wózka widłowego, 10 – murarza tynkarza);
- 4) w ramach aktywizacji zdrowotnej: osoby niepełnosprawne wzięły udział w turnusie rehabilitacyjnym, 114 osób objętych zostało badaniami z zakresu medycyny pracy.

Ponadto zorganizowano działania o charakterze środowiskowym:

- wyjazd integracyjny - 50 uczestników wzięło udział w wycieczce umożliwiającej zwiedzanie zabytków kultury;
- piknik rodzinny - uczestniczyło ok. 250 osób;
- seans kinowy dla osób dorosłych i dzieci - uczestniczyło 84 osoby.

W rezultacie do końca 2011 r. 35 osób spośród uczestniczących w projekcie podjęło zatrudnienie (założeniem projektu było podjęcie zatrudnienia przez co najmniej 5 osób). Natomiast pozostałe osoby bezrobotne na wniosek Ośrodka zostały objęte dalszą aktywizacją zawodową przez Powiatowy Urząd Pracy.

Na realizację projektu wydatkowano kwotę 670.617,73 zł z EFS oraz środki krajowe. Wkład własny stanowiły świadczenia przysługujące w świetle ustawy o pomocy społecznej, tj. zasiłki celowe, okresowe, i pomoc na kontynuowanie nauki w kwocie 77.851,48 zł (rozdz. 85 201, 85 204, 85 214), środki pochodzące z PFRON - 6.400 zł i Funduszu Pracy – 13.747,59 zł.

4. **Realizacja rządowego programu „Wspieranie osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne”.** Do Ośrodka wpłynęło 230 wniosków o przyznanie świadczeń. Pomocą objęto 205 osób na kwotę 39.500 zł (rozdział 85295). 25 osób nie zakwalifikowało się do świadczeń, w wyniku czego otrzymały one decyzje odmowne, bądź też nastąpiło umorzenie postępowania.
5. **Realizacja projektu „Aktywni dla Suwałk”** w partnerstwie ze Stowarzyszeniem „Wybór”. Przeprowadzono rekrutację uczestników spośród klientów pomocy społecznej. Zakwalifikowano 8 osób, z którymi opracowano, zawarto i monitorowano kontrakty socjalne oraz ponoszono koszty z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego w kwocie 719,28 zł.
6. **Realizacja projektu „Łączy nas rodzina”.** W ramach otwartego konkursu ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej pozyskano i wydatkowano środki w wysokości **86.000 zł** (rozdz. 85295), którego efektem były następujące działania:
  - 1) 16 dzieci znalazło opiekę dzięki rozwojowi pozainstytucjonalnych form opieki zastępczej w sfinansowanych 3 zawodowych rodzin zastępczych;

- 2) 5 dzieci w ramach pieczy zastępczej uzupełniło braki edukacyjne i rozwinęło kompetencje językowe, korzystając z zajęć wyrównawczych z języka angielskiego;
- 3) 5 dzieci w ramach pieczy zastępczej wyrównało braki edukacyjne oraz nabyło wiedzę i umiejętności z poszczególnych rozdziałów matematyki, korzystając z zajęć wyrównawczych z matematyki;
- 4) 3 dzieci z niespokrewnionym rodzin zastępczych poprawiło jakość warunków mieszkaniowych, korzystając z doposażenia mieszkań w niezbędny sprzęt;
- 5) 12 rodziców z ograniczoną władzą rodzicielską uczestniczyło w warsztatach kompetencji życiowych, dzięki czemu nabyli wiedzę i umiejętności, które są niezbędne do zachowania prawidłowych relacji z własnymi dziećmi i ich rodzicami zastępczymi. W efekcie przekłada się to na osiągnięcie bardziej satysfakcjonującego poziomu życia dzięki wzmocnieniu więzi rodzinnych, co sprzyja ewentualnemu powrotowi dziecka do rodziny naturalnej;
- 6) 14 wychowanków pieczy zastępczej poprawiło jakość życia i wzmocniło proces usamodzielnienia życiowego, korzystając z wyposażenia mieszkań w niezbędny sprzęt i urządzenia domowe.

Wszystkie podjęte działania przyczyniły się do osiągnięcia założonych celów. Pozwoliły na tworzenie lepszych warunków do rozwoju i wychowywania dzieci oraz usamodzielniających się wychowanków oraz obniżyły wydatki z budżetu samorządowego w rozdziałach 85201 i 85204

7. Od kwietnia 2006 r. do 31 grudnia 2010 r. w strukturach MOPS funkcjonował **Ośrodek Informacji Osób Niepełnosprawnych** realizowany w ramach programu PFRON. W 2011 r. kontynuowano działalność, mając na względzie istotny element wsparcia osób niepełnosprawnych i ich otoczenia.

W okresie sprawozdawczym działalność OION była ukierunkowana przede wszystkim na dostarczaniu osobie/ rodzinie/ organizacji/ instytucji bądź pracodawcy oczekiwanych informacji w zakresie :

- ulg i uprawnień osób niepełnosprawnych wynikających z obowiązujących źródeł prawa;
- możliwości wsparcia finansowego i rzeczowego osób niepełnosprawnych;
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz możliwości dofinansowań do rehabilitacji leczniczej;
- likwidacji barier funkcjonalnych;
- zatrudniania i samozatrudniania osób niepełnosprawnych;
- przekwalifikowania i szkoleń;
- organizacji pozarządowych i instytucji prowadzących działania na rzecz osób niepełnosprawnych;
- programów PFRON skierowanych do osób indywidualnych i organizacji pozarządowych.

Zewidencjonowano 771 interesantów, którzy zwracali się o uzyskanie informacji/ porad w zakresie różnych dziedzin życia osób niepełnosprawnych (1642 informacje i porady).

W 200 przypadkach informacje/ porady były przekazywane za pośrednictwem telefonu,

natomiast w 571 przypadku informacji udzielono za pomocą bezpośredniego przekazu w siedzibie MOPS i podczas spotkania integracyjno – edukacyjnego członków Koła Miejskiego Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków w Suwałkach.

Wymienione działania miały na celu edukację i aktywizację środowiska osób niepełnosprawnych oraz wskazanie im możliwości uczestnictwa w życiu społecznym.

W okresie sprawozdawczym na działalność wydatkowano kwotę 23.518 zł (*rozdział 85395*).

8. Realizacja **Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**. Prowadzono zajęcia edukacyjno - korekcyjne skierowane do sprawców przemocy. Działaniami o charakterze naprawczym, ukierunkowanym na przerwanie przemocy poprzez weryfikację postaw i zmianę zachowań, objęto 2 grupy o łącznej liczbie 28 mężczyzn stosujących przemoc, skazanych z art. 207 k.k. odbywających karę pozbawienia wolności. Pełen cykl programu ukończyło 21 osób. Wydatkowano kwotę 25.466 zł (*rozdział 85 205*).
9. **Prace społecznie użyteczne** – Przy współpracy z PUP realizowano uzupełniającą formę wsparcia dla osób długotrwale bezrobotnych, bez prawa do zasiłku, systematycznie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Stanowią one element reintegracji zawodowej osób o najniższym statusie społecznym zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Celem tych prac jest aktywizacja zawodowa przygotowująca do wejścia na otwarty rynek pracy poprzez wdrażanie do systematyczności, punktualności, przestrzegania dyscypliny pracy oraz wyrabiania nawyków pozyskiwania środków na utrzymanie w ramach własnej pracy.

Spśród 57 osób - wstępnie zakwalifikowanych przez pracowników socjalnych - skierowanie do pracy otrzymało 28 osób, z tego:

- 24 osoby wykonywały je przez okres, na jaki otrzymały skierowanie;
- 3 osoby podjęły zatrudnienie przed upływem okresu skierowania;
- 1 osoba zrezygnowała, w związku z czym została pozbawiona świadczeń pomocy społecznej.

Na realizację zadania wydatkowano kwotę 54.540,40zł w rozdziale 85295 z tego refundacja PUP wyniosła - 32.724,24 zł, środki POKL - 10.224 zł.

Łącznie Ośrodek na realizację zadań w 2011 r. wydatkował kwotę 39.325.203 zł, z czego:

- 1) w dziale 851 – Ochrona zdrowia – 205.904 zł;
- 2) w dziale 852 – Pomoc społeczna – 36.638.570 zł;
- 3) w dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – 1.153.556 zł;
- 4) z funduszu celowego PFRON – 1.234.396 zł;
- 5) w dziale 754 – bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa - 92.777 zł.

Ponadto prowadzono merytoryczną obsługę zadań związanych z realizacją porozumień zawieranych pomiędzy powiatami w zakresie:

- a) pokrywania kosztów pobytu dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów (*rozdział 85204, § 2320*) kwota 171.777 zł;
- b) pokrywania kosztów pobytu dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych na terenie innych powiatów (*rozdział 85201, § 2320*) kwota 21.667 zł;
- c) pokrywania kosztów uczestnictwa w WTZ Suwałki i WTZ w Filipowie mieszkańców Suwałk (*rozdział 85311*) kwota 83.460 zł;

Łącznie wydatkowano kwotę 276.904 zł realizacja z budżetu Miasta Suwałki.

POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ NA 2012 ROK

W aktualnej sytuacji społeczno - gospodarczej pomoc społeczna ma do spełnienia ważną rolę. Powinna stwarzać poczucie bezpieczeństwa socjalnego, pomagać w tworzeniu właściwych warunków życia i zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej, wspomagać rodzinę w pełnieniu jej funkcji. Realizacja celów musi opierać się na dobrze funkcjonującej bazie materialnej, instytucjonalnej oraz wykwalifikowanej kadrze służb społecznych.

Działania pracowników pomocy społecznej to nie tylko udzielanie świadczeń pieniężnych, które w praktyce często są nieadekwatne do oceny sytuacji osoby potrzebującej pomocy lecz zależne od możliwości finansowych Ośrodka. To także praca socjalna oraz działania zmierzające do wykorzystywania aktywizacyjnych instrumentów wsparcia.

Na podstawie rozpoznania potrzeb MOPS opracował prognozę potrzeb finansowych związanych z realizacją zadań na 2012 rok, które zostały przedstawione w projekcie budżetu.

Stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej

Rozdział 85201 „Placówki opiekuńczo - wychowawcze”

Wykonanie w 2011 r. w zł	Przyznane środki na 2012 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
207.932	279.167	Zadanie własne powiatu. Środki zabezpieczają potrzeby na bieżące wypłaty pomocy z tytułu usamodzielnienia, tj. kontynuowanie nauki, jednorazowe świadczenia pieniężne oraz pomoc rzeczową wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo wychowawcze. Procesowi usamodzielnienia podlega 46 osób.
21.667	46.500	Środki zabezpieczają koszt pobytu jednego dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej na terenie powiatu augustowskiego oraz pozwalają na umieszczenie dodatkowo jednego dziecka.
1.956.414	1.975.012	Zadanie własne powiatu. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie placówek opiekuńczo - wychowawczych dla dzieci i młodzieży. Placówka liczy 30 miejsc, z tego 10 interwencyjnych oraz 20 socjalizacyjnych. Przyznane środki zaspokajają obecnie potrzeby.

Rozdział 85202 „Domy pomocy społecznej”- pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej

Wykonanie w 2011 r. w zł	Przyznane środki na 2012 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
977.582	1.347.764	Zadanie własne gminy. Pokrywanie kosztów pobytu za skierowanych mieszkańców do domów pomocy społecznej. Środki zabezpieczają potrzeby na bieżące opłaty skierowanych mieszkańców Suwałk do domów pomocy społecznej na terenie innych powiatów, bez uwzględnienia wzrostu kosztów utrzymania na 2012 r.. Obecnie Miasto Suwałki ponosi koszty utrzymania 44 osób umieszczonych na terenie innych powiatów. Środki zabezpieczają również koszty pobytu 8 osób

		oczekujących. Okres oczekiwania osób z zaburzeniami psychicznymi na umieszczenie w tego typu domach wynosi średnio od 1,5 roku do 3 lat.
5.610.491	5.609.310	Zdanie własne powiatu – prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób. Placówka liczy 195 miejsc, w tym 71 osoby dotowane z budżetu wojewody i 124 dotowane przez kierujące gminy. Miasto Suwałki zobowiązane jest do pokrywania kosztu pobytu 69 osób skierowanych po 1 stycznia 2004 r. Na umieszczenie oczekuje 12 mieszkańców naszego miasta. Ich pobyt należy szacować na ok. 72 osobo/ miesięcy, w związku z czym należy zabezpieczyć środki finansowe na ich utrzymanie w wysokości ok. 177.000 zł. Bieżące koszty utrzymania jednostki zostały uwzględnione w przyznanym budżecie. Okres oczekiwania na przyjęcie do DPS Kalina wynosi ok. 4 miesięcy.

Rozdział 85203 „Ośrodki wsparcia” – Środowiskowy Dom Samopomocy

Wykonanie w 2011 r. w zł	Przyznane środki na 2012 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
422.946	420.000	Zadanie zlecone wojewody - prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnych intelektualnie. Ośrodek liczy 35 miejsc. Jest środowiskową formą pomocy półstacjonarnej, służącą utrzymaniu osoby w jej naturalnym środowisku i przeciwdziałaniu instytucjonalizacji. Środki pokrywają wydatki bieżące uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy oraz materiały terapeutyczne na poziomie ubiegłego roku.

Rozdział 85203 „Ośrodki wsparcia” – Noclegownia

Wykonanie w 2011 r. w zł	Przyznane środki na 2012 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
52.900	52.869	Zadanie własne gminy – zapewnienie schronienia osobom bezdomnym. Noclegownia zapewnia 20 miejsc. W okresie jesienno - zimowym następuje pełne wykorzystanie miejsc. Potrzeby określono na podstawie umowy najmu lokalu obejmującej koszty obsługi i opieki medycznej.

Rozdział 85204 „Rodziny zastępcze”

Wykonanie w 2011 r. w zł	Przyznane środki na 2012 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
2.057.740	2.847.627	Zadanie własne powiatu. Nowa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na samorządy powiatowe realizację obowiązków związanych z przyznawaniem i wypłatą szeregu świadczeń związanych z utrzymaniem średnio rocznie około 225 dzieci w pieczy zastępczej; jednorazowych świadczeń związanych z pokrywaniem kosztów przyjmowanych dzieci do rodzin zastępczych (średnio rocznie umieszcza się ok. 20 osób). Podwyższeniu ulegają dotychczasowe kwoty świadczeń w zawodowych i niezawodowych rodzinach zastępczych, średnio o 340 zł miesięcznie na każde dziecko (ok. 35 dzieci). Ponadto rodziny mogą ubiegać się o świadczenia związane z wypoczynkiem dzieci jeden raz w roku. Znaczące są wydatki związane z wynagrodzeniami zawodowych rodzin zastępczych. Na terenie miasta funkcjonuje 6, w tym jedna o charakterze pogotowia rodzinnego, o łącznej liczbie 18 miejsc (przebywa 22 dzieci). Ww. ustawa nakłada ponadto dodatkowe uprawnienia do płatnego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 30 dni oraz innych świadczeń związanych z kosztami utrzymania mieszkań i zatrudnianiem rodzin pomocowych na czas urlopów, a także obowiązek zatrudniania osób do pomocy w prowadzeniu

		gospodarstwa domowego i opieki nad dziećmi na wniosek zainteresowanych rodzin. Pełnoletnim wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze przysługuje pomoc z tytułu usamodzielnienia - średnio rocznie 46 osób/ 500 zł miesięcznie. Przyznane środki powinny zaspokoić występujące potrzeby, niemniej jednak na tym etapie występuje trudność w zakresie planowania i oszacowanie rzeczywistych potrzeb.
171.777	214.368	- pokrywanie kosztów utrzymania dzieci umieszczanych na terenie innych powiatów. Miasto Suwałki obecnie pokrywa koszt pobytu 17 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów. Przyznane środki obecnie zabezpieczają występujące potrzeby (§ 2320).

Rozdział 85205 „Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie” – grupy edukacyjno - korekcyjne

Wykonanie w 2011 r. w zł	Przyznane środki na 2012 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
25.466	19.000	W ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadzone będą zajęcia edukacyjno - korekcyjne skierowane na zmianę zachowań sprawców przemocy.

Rozdział 85213 „Ubezpieczenia zdrowotne”

Wykonanie w 2011 r. w zł	Przyznane środki na 2012 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
235.428	219.800	Zadanie własne gminy – składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz osoby realizujące kontrakt socjalny. Przyznane środki zabezpieczają realizację zadania w 93 %. W trakcie roku potrzeby są weryfikowane i uzupełniane z budżetu wojewody.

Rozdział 85214 „Zasiłki i pomoc w naturze”

Wykonanie w 2011 r. w zł	Przyznane środki na 2012 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
2.043.932	1.894.150	Zadanie własne gminy – zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Przyznane środki zabezpieczają pomoc o charakterze obligatoryjnym, tzn. zasiłki okresowe (przyznawane w wysokości 50 % różnicy kryterium dochodowego rodziny a posiadanym dochodem), schronienie, posiłek, pochówek, zdarzenie losowe i niezbędne ubranie. Pozwalają również na prowadzenie doraźnych działań osłonowych poprzez przyznawanie zasiłków celowych, np. na zakup leków, opału itp. MOPS monitoruje na bieżąco tą sytuację, a w przypadku wystąpienia możliwości pozyskania środków od wojewody złoży stosowne wnioski.

Rozdział 85216 „Zasiłki stałe”

Wykonanie w 2011 r. w zł	Przyznane środki na 2012 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
1.710.000	3.299.000	Zadanie własne gminy – zasiłki stałe. Średniorocznie z zasiłków stałych korzysta ok. 500 osób niepełnosprawnych. Przyznane środki zaspokajają potrzeby w tym zakresie. MOPS monitoruje na bieżąco tą sytuację, a w przypadku wystąpienia możliwości pozyskania środków od wojewody złoży stosowne wnioski.

Rozdział 85219 „Ośrodki pomocy społecznej”

Wykonanie w 2011 r. w zł	Przyznane środki na 2012 r. w zł	Zadanie - stopień zaspokojenia potrzeb
4.807.332	4.879.260	<p>Zdanie własne gminy/ powiatu - utrzymanie OPS. W ramach przyznanego budżetu wojewody realizowane są wyłącznie wynagrodzenia pracowników socjalnych. Środki własne stanowią uzupełnienie wynagrodzeń pozostałych pracowników oraz pokrywają koszty utrzymania bazy Ośrodka a także zabezpieczają usługi opiekuńcze - 40 etatów – świadczone osobom wymagającym opieki i pielęgnacji. Nowa regulacja wynikająca z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zakłada wprowadzenie asystenta rodziny na poziomie samorządu gminnego i koordynatora na poziomie samorządu powiatowego. Funkcję organizatora pracy z rodziną oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Suwałkach. Likwidacji uległ Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy, a jego pracownicy stali się pracownikami MOPS. Wdrożenie i realizacja cytowanej ustawy wymaga zapewnienia dodatkowej kadry, a w związku z tym zwiększenia kosztów wynagrodzeń. Przyznany budżet obejmuje wzrost kosztów wynagrodzeń o 32.440 zł. Obsługa zadania wymaga stworzenia zespołu pieczy zastępczej i sfinansowania co najmniej pracownika do obsługi świadczeń (1 etat x 2995 zł x 12 = 35.940 zł); pedagoga (1 etat x 2995 zł x 12 = 35.940 zł); psychologa (1 etat x 2995 zł x 12 = 35.940 zł) koordynatora asystentów (1 etat x 2995 zł x 12 = 35.940 zł); gońca (1 etat x 1750 zł x 12 = 21.000 zł) oraz organizatora pieczy zastępczej (1 etat x 4.600 zł x 12 = 55.200 zł) do pracy z rodzinami zastępczymi i załatwiania dotychczasowych spraw OAO i opiniodawczo diagnostycznych. Nowa regulacja zakłada ponadto wprowadzenie asystenta rodziny na poziomie samorządu gminnego i koordynatora na poziomie samorządu powiatowego. Potrzeby w tym zakresie szacuje się na kwotę 72.000 zł. Zgodnie z ustawą, rodzina przeżywająca trudności będzie mogła liczyć na pomoc rodziny wspierającej, zaś rodzina zastępcza na pomoc rodziny pomocowej. Braki środków na wynagrodzenia wraz z pochodnymi stanowią kwotę 345.000 zł.</p>

Rozdział 85220 „Mieszkania chronione”

Wykonanie w 2011 r. w zł	Przyznane środki na 2012 r. w zł	Zadanie - stopień zaspokojenia potrzeb
49.096	49.140	<p>Zadanie własne powiatu - zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych, którzy osiedlają się na terenie miasta Suwałki. Na terenie miasta funkcjonują 4 mieszkania dla 11 osób. Potrzeby w tym zakresie na 2012 rok są zaspokojone.</p>

Rozdział 85228 „Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze”

Wykonanie w 2011 r. w zł	Przyznane środki na 2012 r. w zł	Zadanie – stopień zaspokojenia potrzeb
405.000	405.000	<p>Zadanie zlecone – zapewnienie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom z zaburzeniami psychicznymi. Usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalnym przygotowaniem. Przyznane środki zabezpieczają potrzeby 49 osób wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych.</p>

Rozdział 85295 „Pozostała działalność” – posiłek dla potrzebujących

Wykonanie w 2011 r. w zł	Przyznane środki na 2012 r. w zł	Zadanie - stopień zaspokojenia potrzeb
3.054.255	3.200.000	Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowany jest poprzez wydawanie gorącego posiłku, dowozu posiłku, pomocy rzeczowej w formie talonów, doposażenia stołówek szkolnych oraz zasiłków celowych. Ok. 5 900 osób wymaga pomocy w zabezpieczeniu posiłku bądź środków na podstawowe potrzeby życiowe. Przyznane środki zabezpieczają potrzeby w tym zakresie.

Wnioski płynące z przedstawionych potrzeb w zakresie pomocy społecznej na 2012 r. w naszym mieście wskazują na dobrze rozwiniętą infrastrukturę socjalną. Niemniej jednak pojawiają się oczekiwania i potrzeby w kierunku dalszego rozwijania ośrodków wsparcia dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz rodzinnej opieki zastępczej.

Wysokie koszty prowadzenia placówek opiekuńczo - wychowawczych wskazują na potrzebę rozwijania środowiskowych form poprzez tworzenie zawodowych rodzin zastępczych.

Istotne jest rozwijanie poradnictwa specjalistycznego i doradztwa niezbędnego do przewycięzania trudności i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.

Innymi problemami, z jakimi muszą radzić sobie pracownicy socjalni, to nadmierna biurokracja działań, częste zmiany przepisów, roszczeniowa postawa klientów i niezadowolenie ze zbyt niskich świadczeń.